

Beszámoló a Veszprém megyei Múzeumi Igazgatóság 1964. évi munkájáról

Felettes szerveink 1963 nyarán elrendelték, hogy hasonlóan más művelődési intézményekhez, a múzeumok is szeptembertől augusztusig tartó művelődési évre készítsék el munkaterveiket. Ugyanerre az időszakra készülnek munkabeszámolóink is, azonban miután számszerű jelentéseinket a gazdasági évre szóloán készítettük csak el, továbbra is szükséges az évvégi statisztikai beszámolók összeállítása. Ilyenformán az elvégzett munkára és az elért eredményekre vonatkozó jelentések kereszteztek egymást, fedések vannak a munkatervekben is.

Attól eltekintve, hogy az ilyesfajta tervezést és jelentéskészítést nem tartjuk megfelelőnek, megszüntetését ismételten kértük és kérjük, a Múzeumi Igazgatóság nyilvánosságra hozandó beszámolóit változtatlanul egy-egy naptári esztendőre vonatkozólag tesszük közzé.

1964-ben végzett munkánkra visszatekintve ismételten hangsúlyoznunk kell, mint azt már korábban is tettük, hogy egy alig néhány esztendeje létrehozott szervezet legcélszerűbb működési formáinak kialakulása folyamatos fejlődés eredménye. Ebben a folyamatban újabb előrelépésekről számolhatunk be: tervszerűbb s alapvető jellegű tudományos munkálatokról, az égető tudományos létszámhiány bizonyos mértékű pótlásáról, színvonalasabbá vált ismeretterjesztő-népművelő tevékenységről s mindezek feltételeit is biztosító gazdasági fejlődésről. Mindezzel egyidejűleg megállapíthatjuk a Veszprém megyei múzeumi szervezet súlyának, jelentőségének növekedését a terület kulturális életében, idegenforgalmi vonatkozásaiban is. Természetszerűleg hozza ez magával a feladatkörök bővülését. Nemcsak újabb kiállítóhelyek s hasonló létesítmények számszerű növekedéséről van itt szó. Feladataink árnyaltabbak lettek, szükséges lesz a nem lényegbevágó, tehát jelentéktelenebb tennivalók elhagyása is annak érdekében, hogy a lényegeseket kellő energiával valósíthassuk meg. Múzeumaink egyre inkább kilépnek a szűkebb értelemben vett speciális feladatköreik szabta térről, magától értetődő, sőt, a megye művelődési szerveinek számára szükséges,

hogy múzeológusok irányítsák a honismereti szakörök tevékenységét, a műemlékekkel kapcsolatos ügyeket, részeseik legyenek a Balaton-part nyári programjának gazdagításában, a megyei képzőművészeti élet kibontakozásában. Eredményesen keressük és helyenként meg is találtuk más kulturális intézményekkel való szoros együttműködésünk módját, így a megyei könyvtárral, — 1964-ben leginkább a veszprémi Petőfi Színházzal, színháztörténeti kutatás tekintetében.

A megyei múzeumi szervezet 1964-ben megindított több olyan vállalkozást, amelyek a múzeumok helytörténeti kutatóintézmény jellegéből adódóan kívánatosak. Ma már nemcsak a korábbi években megindított természettudományi kutatásokról, vagy a régészeti topográfia munkálatairól számolhatunk be, mint amelyek kezdeményezésünkre, vagy tevékeny részvételünkre alapozottak, hanem a műemléki topográfia, a népi műemlékek kutatása, földrajzi helynevek gyűjtése tekintetében is kezdeményeztünk. Ebből következik, hogy kapcsolatunk nemcsak az országos múzeumokkal vált rendszeresebbé, hanem más, országos jellegű intézmények programját is a magunkéval egyeztetve munkálkodhatunk.

Beszámolóinkat az eddigi gyakorlatnak megfelelően állítottuk össze.

I.

1. Múzeumaink és kiállítóhelyeink tevékenységéről az 1964 februárjától rendszeresített és jól bevált havi szöveges és statisztikai jelentések alapján állandóan tájékozódni tudunk. A megyében szétszórnt intézményeink közvetlen segítése és ellenőrzése 1964-ben sokkal hatékonyabbá vált a múzeum gépkocsijának beállításával. Így elérhető volt, hogy legalább negyedévenként valamennyi múzeum problémájával a helyszínen foglalkozhattunk, a gazdasági ellenőrzés is folyamatos lehetett. Tekintettel arra, hogy kisebb-nagyobb építkezések, kiállításfelújítások szinte mindegyik intézményünkben foly-

tak, e feladatokat gépkocsi hiányában nem is tudtuk volna ellátni.

Az elmúlt évben nagyjából kialakult a kiállítóhelyek, illetőleg a múzeumok kiállításainak kidolgozott módszer alapján történő irányítása. Ehhez lehetőséget biztosított a megnövekedett teremóri létszám. Így Veszprémben, Keszthelyen, Tihanyban és a veszprémi Vármúzeumban a teremőrök közvetlen irányítása, a látogatókkal való foglalkozás (tárlatvezetések formájában) egy-egy ezzel megbízott személy feladatkörévé vált, ugyanez a személy foglalkozott a kiadványok terjesztésével, múzeumi propagandával is. A megnövekedett idegenforgalom kívül ez a módszer is kétségtelenül hozzájárult múzeumaink látogatottságának több, mint 130 000 fővel való emelkedéséhez. Tartalmi szempontból pedig a nyilvántartott tárlatvezetések számának ugrásszerű növekedése (4200 a megye 13 múzeumban) szintén a múzeumlátogatók igényeinek magasabb szintű kielégítését jelenti. Szolgáltatató teremőreink, gondnokaink számára egyébként az év folyamán két ízben rendeztünk értekezletet.

Tudományos munkatársaink 1964-ben még aránylag ritkán vettek részt értekezleteken, az 1963. évi munka kiértékelését, majd az 1964—65. évi munkaterv megtárgyalását egy-egy alkalommal, a nyár folyamán pedig a múzeumok tudományos és gazdasági problémáinak a megye művelődési munkáját irányító vezetőinek és a Múzeumi Főosztály kiküldöttjének jelenlétében történt megvitatását tűztük napirendre.

Az értekezlet összehívását szükségessé tette a központosított vezetés és a gazdasági függetlenségüket, mint működésük alapját féltő múzeumok közötti nézeteltérés, egyes tisztázatlan kérdések. A megyei szervezet vezetője beszámolójában vázolta azokat az okokat, melyek a gazdasági vezetés, de elsősorban az egységes tudományos és népművelési program lebonyolítása érdekében a központosítást szükségessé tették és teszik a jövőben is. Rámutatott arra, hogy egyrészt tipikusan mutatkozó jelenségről van szó, az ország más megyéiben hasonló viták folytak és folynak. Az új megyei szervezet kialakítása olyan hirtelenül történt meg, hogy sem a vezető, sem a beosztottak számára nem volt idő különböző módszerek kipróbálására. A Veszprém megyei múzeumok helyzete másrészt speciális, hiszen az országban itt van a legtöbb kismúzeum s ezek megfelelő színvonalra fejlesztése igen nagymértékben igénybevette a központként kijelölt Bakonyi Múzeumot,

annak munkatársait, egyúttal természetesen a közös megyei költségvetést is. A fejlődés a jövőben is parancsolóan fogja előírni, hogy a megyei igazgatóságok központját létszámában, felszerelésben (pl. központi restaurátor műhely, gépkocsi stb.) erőteljesebben fejlesszük, mint a többi múzeumot.

A gazdasági függetlenség önmagában sem az Igazgatóság vezetőinek felelősségét nem csökkenti, sem a közösen kidolgozott és ezután kidolgozandó munkatervtől való eltérést nem indokolja. A megyei szervezet egységeinek a gazdálkodás függetlenségét a tanácsi költségvetési előírások szabályainak figyelembevételével korlátozott mértékben 1965-től kezdve biztosítjuk.

Az elhangzott hozzászólások egyrészt támogatták a központi vezetés célkitűzéseit, másrészt felhívták a figyelmet arra, hogy szükséges a jövőben gyakrabban és részletesebben megvitatni a szervezet munkatársi gárdájának tevékenységét és a munkatervet. Ezért a munkaértekezletek rendszeres időközben való megtartását határoztuk el. Erre az is alapot szolgáltat, hogy az 1963. évi hat tudományos munkatárs helyett az elmúlt év folyamán már 11-re nőtt a szervezetben aktív munkát végző múzeológusok száma.

Igazgatóságunk növekvő szerepét a megye kulturális életében jól mutatja azoknak az értekezleteknek, megbeszéléseknek növekvő száma is, amelyen múzeumi szakemberek jelenlétét szükségesnek tartották. E fajta alkalmakkor, a kialakuló munkamegosztás szellemében nemcsak a megyei múzeumigazgató, hanem egyes tudományos munkatársak képviselték Igazgatóságunkat.

2. Az Igazgatóság 1964. évi költségvetése kb. 30 százalékos emelkedést mutat az előző évihez képest, „túlgyors” fejlesztését azonban indokolja a személyi és másjellegű elmaradás, elsősorban az 1956 óta megyei kezelésben volt kismúzeumoknál, továbbá az a bővített feladatkör, melynek ellátását a Veszprém megyei múzeumi szervezetnek sok esetben, mint speciálisan a Balaton-parton, mint kiemelt idegenforgalmi területen működő intézménynek vállalnia kell.

Változások következtek be az év elején a múzeumi szervezet gazdasági vezetésében. Horváth Pál gazdasági igazgató, aki az Igazgatóság megalakítása óta másfél éven keresztül irányította ezt a sokrétű munkát, 1964 január 1-én nyugalmomba vonult. Utóda dr. Bárdossy Lászlóné számára, tekintve, hogy 1962 őszétől látta el nálunk a könyvelői teendőket, a munkakör átvétele nem okozott különösebb nehéz-

séget. Az eddig részfoglalkozású adminisztrátor helyett főfoglalkozású munkaerő beállítására nyílt lehetőségünk, ugyanakkor részfoglalkozásban a csaknem száz fős létszámhoz elengedhetetlenül szükséges bérszámfejtő-SZTK előadót tudtuk beállítani. Zökkenőmentesen, kapkodás nélkül sikerült az 1964. évi költségvetés, a póthitel s a külső támogatások 3 millió Ft-nál is magasabb összegével gazdálkodni. Valamennyi felújításunkat, jelentősebb beszerzésünket már őszre lebonyolítottuk.

A múzeum gépkocsijának kihasználtsága az év folyamán 100 százalékos volt. A már említett kiszállításokon kívül jelentős segítséget adhattunk a régészeti terepjárásokhoz, leletmentésekhez, tárgyvásárlásokhoz. Hasonló módon jelentős volt a gépkocsi szerepe kiállítások mozgatásában.

3. A teremőri és adminisztrátori létszám bizonyos növekedése mellett jelentős volt az a segítség, melyet elsősorban a megyei tanácstól kaptunk a múzeológusok alkalmazásához. Ismeretes, hogy az Igazgatóság korábbi tudományos létszáma minimális volt. Tervszerűen igyekeztünk fiatal múzeológusokat már egyetemista korukban megyénkben foglalkoztatni. 1964 folyamán vált esedékessé négy államvizsgát tett múzeológus elhelyezése. A Múzeumi Főosztálytól 1963-ban, majd 1964-ben biztosított 1—1 státussal Keszthelyen egy fő néprajzos, Veszprémben egy régész munkábaállítását meg tudtuk oldani. A megye művelődésügyi osztálya segítségével részben órakedvezményes, részben szolgálattételre a Bakonyi Múzeumhoz beosztott 1—1 tanári állással egy művészettörténészt és egy régészt is alkalmazhattunk. Ezenkívül a tihanyi múzeum gondnoki állásának ideiglenes betöltetlensége miatt ezt a státust múzeológus állássá szerveztük át s Veszprémben múzeumi ismeretterjesztő-könyvtáros munkakörben foglalkoztatott személlyel töltöttük be.

Megoldatlan maradt azonban, megfelelő személy és státus hiányában egyaránt, a legújabbkori történezmunkábaállítás. Miután a megyei szervezet nemcsak gazdasági tekintetben központosított, az egész megyére kiterjedő tudományos, szervező és népművelési feladatok központi ellátása igényelte, hogy az új munkatársak közül négyet veszprémi székhellyel foglalkoztassunk.

Itt említjük meg, hogy 1964 augusztusától a feleltes pénzügyi szervek által is javasolt módon, szerződéses részfoglalkozású grafikust alkalmaztunk a megyében rendezett időszakos, illetőleg állandó jellegű kiállítások rendezéséhez. Szándékunkban áll a technikai részleg bővítése mellett, ugyancsak szer-

ződéses alapon állandóbb jellegű ásatási munkaerők lekötése is, miután a régészeti kutatásnál egyre inkább nehezebb lesz alkalmi munkaerők foglalkoztatása.

II.

Igazgatóságunk munkatervében súlyponti feladatként kiemelt főfeladataink teljesítésében az alábbi eredményekről számolhatunk be:

1. A veszprémi Bakonyi Múzeum új állandó kiállításának rendezése különböző okok miatt 1964 első felére is áthúzódott. Ez lehetőséget adott egyúttal az eredeti kiállítási program bővítésére is: a múzeum előcsarnokában kőtárat rendeztünk be. Ugyanakkor az Igazgatóság 1964. évi költségvetését is felhasználtuk az épület modernizálásához, felújításához. Így került sor a lépcsőházi csillár elkészítésére, az előcsarnok teljes átalakítására stb. A Bakonyi Múzeum dolgozói számára másfél esztendő megfeszített munkát jelentő kiállításrendezés május elején fejeződött be. Az 1964 május 9-én megnyílt kiállítás modern installációjával, korszerű fel fogásával, szemléltetőbb bemutató-módszerével igen szép sikert aratott.

2. A keszthelyi Balatoni Múzeum újjárendezendő kiállításának forgatókönyve jelentős átdolgozásra szorult, így az elmúlt évre tervezett kiállításrendezés halasztást nyert. Időközben módosította a terveket az épület központi fűtésének megoldásával kapcsolatos új elképzelés (közös kazánház az épülő új keszthelyi gimnáziummal). Emiatt e kiállítással kapcsolatban lényeges előrehaladásról nem számolhatunk be.

3. A megye régészeti topográfiájának munkálatai egyébként 1964-ben amúgyis alaposan igénybeveték a Balatoni Múzeum munkatársait. A tervek szerint a Balatoni Múzeum gyűjtőterületének lelőhelykataszterét őszre kellett nyomdakészen összeállítani. Tekintettel azonban egyrészt a nem várt mértékű anyagra s a kiadvány terjedelmének kötöttségére, csak a keszthelyi és a tapolcai járások régészeti lelőhelyeinek számbavétele történt meg. Ez azonban kb. 500 oldalas kéziratban, 5—600 lelőhelyet tartalmaz, melyeknek legalább egyharmada korábban ismeretlen volt. A sümegi járás terepbejárása is megkezdődött, azonban befejezése halasztást nyert: a Bakonyi Múzeum gyűjtőterületéhez tartozó devecseri járás anyagával kerül egy kötetbe. — A Bakonyi Múzeum gyűjtőterületén az előkészítő munkákon kívül ősszel került sor 20—25

község területén terepbejárásra a veszprémi járás területén.

4. A természettudományi kutatóprogram tervszerűen, az előző évinél is magasabb kutatólétszámmal folytatódott. (Minderről Papp Jenő a Közlemények 2. kötetében kimerítő alaposan beszámolt.) Megjelent a program keretében szervezett kiadványsorozatunk („A Bakony természettudományi kutatásának eredményei”) első száma is: Fekete Gábornak „A Bakony növénytakarója” c. munkája. A második szám sajtó alá rendezése is megtörtént (Pap József: A Bakony növénytan bibliográfiája), megjelentetése 1965 első felében várható. A múzeumi hónap idején a növény- és állattani kutatásban résztvevő munkatársakkal értekezletet tartottunk, melyen több előadás és hozzászólás hangzott el.

5. Várostörténeti, építéstörténeti kutatás elsősorban Veszprémben folyt (épületek felmérésének folytatása, fényképezés stb.). Ezen túlmenően, munkatervünkben még nem is szerepeltetett nagyszabású munkát indítottunk el a megye műemléki nyilvántartásának felfektetésével, a műemléki topográfia előkészítésével. A Bakonyi Intéző Bizottság megbízásából láttunk hozzá egy kartotékkrendszer létrehozásához, mely az intéző bizottság területére eső műemlékekről a legfontosabb adatokat, rajzokat, fényképfelvételeket tartalmazta volna eredetileg. A megbízást kibővítve s Igazgatóságunk költségvetésének némi módosításával, részben a Bakonyi Múzeum négy tudományos munkatársának, részben külső szakembereknek a munkába való bevonásával az eredeti elképzelést módosítottuk. A megyei műemlékállomány nyilvántartásának felfektetését (több mint ezer objektumról van szó), 1964—65-re terveztük, így ez a munka még nem nyerhetett befejezést. Elkészült csaknem valamennyi objektum részletes leírókartonja, a bibliográfia gyűjtésének, összeállításának zöme (800 objektumra vonatkozóan), fényképfelvételeink száma meghaladja az 1500-at, többszáz az eddig megszerzett, vagy elkészített felmérések száma is. Kisebb mértékű levéltári kutatást is végezhetünk, részben Budapesten az Országos Levéltárban (családi levéltárak anyaga), részben Veszprémben. Az utóbbi helyen kb. 500 cédulányi anyagot gyűjtöttünk ki a megyei, káptalani és püspöki levéltárakból, melyek a bakonyi üveghuták működésére vonatkoznak.

6. Kiemelt jelentőségűnek tüntettük fel 1964-ben is a múzeumi gyűjteményekkel kapcsolatos nyilvántartási munkák végzését. 1964-ben a megye három múzeuma (Keszthely, Pápa, Veszprém) összesen

19 000 tárggyal és kb. 28 000 segédgyűjteményi anyaggal (adattár, fotó és könyv) gyarapodott. 9500 tárgyat leltároztak be (túlnyomó részben Keszthelyen), 7800 leírókarton készült (zöme Veszprémben). Revízió csak Veszprémben folyt, 20 000 tárgyra terjedt ki 1964-ben. Lényegében a gyűjtemények közül itt csak a geológiai gyűjtemény nincs revízióztatva (kb. 20 000 tárgy). Oka ennek az, hogy a gyűjtemény jórésze a Földtani Intézetben van feldolgozás alatt s még mindig nem került vissza Veszprémbe.

7. Azzal, hogy Pápán szakember kinevezésével a múzeumi tevékenység megkezdhető lett, a Múzeumi Főosztály engedélyével, Helytörténeti Múzeum néven alakítottuk ki a megye harmadik önálló múzeumát. Gyűjtőterülete Pápa városa és a pápai járás. Tevékenységéről alább számolunk be.

8. 1963-ban láttunk hozzá a megye múzeumi tevékenységének tudományos kiadványsorozatának előkészítéséhez. Az első kötet anyagát 1964 elején adtuk nyomdába. A 23 tanulmányt tartalmazó munka 367 oldal terjedelemben, 323 illusztrációval az elmúlt év őszen jelent meg 1100 példányban. A kötet szerzői között nagy számban szerepelnek külső munkatársak is más múzeumokból, vagy tudományos intézetektől (a tanulmány szerzői Igazgatóságunk tudományos gárdájához tartoznak).

1964 folyamán már sajtó alá rendeztük a második kötet anyagát, 30 tanulmánnyal, 350 illusztrációval, s az év végén nyomdába adtuk. A harmadik kötet anyagának összegyűjtése is megindult.

A tudományos kiadványsorozaton s a természet-tudományi munkák sorozatán kívül 1964-ben még két ismeretterjesztő jellegű munkát is megjelentettünk. Egyikét a Bakonyi Múzeum munkatársai írták (É. Takács Margit—Péter Márta: Csikász Imre), a másik B. Thomas Edit munkája: Baláca, freskó, stukkó, mozaik címmel, német—magyar nyelvű szöveggel, 70 illusztrációval. Nyomás alatt áll a nagydémi larariumot ismertető kiadványunk is.

9. A megyei képtár ügyében előkészítő tárgyalásokat kezdeményeztünk a Tompa Kálmán-féle magángyűjtemény megszerzésével kapcsolatban. Az ügy lebonyolítása 1965-re húzódott át.

10. Kismúzeumaink közül az alábbiakban rendeztünk teljesen új állandó kiállítást, vagy végeztünk részleges felújítást:

Sümege Darnay Kálmán-émlékiállítás és geológiai kiállítás.

Pápán a pápai keménycserep kiállítás rendezése. (Ugyanitt megkezdődött az állandó helytörténeti kiállítás rendezése is.)

Ábrahámhegyen megrendeztük a madártani kiállítást.

Zircen átrendeztük a néprajzi és a természettudományi kiállítás egy részét, a geológiai kiállítás átrendezése 1965-re is áthúzódott.

Tihanyban a „Balaton jövője” címmel rendeztünk az állandó kiállítás három termék átrendezésével egyidejűleg új kiállítást. Ugyanitt a Népművészeti Házban „A Bakony és a Balaton népművészete” címmel állandó kiállítást rendeztünk.

Keszthelyen a Közlekedési Múzeummal együtt hajózástörténeti állandó kiállításrészt rendeztünk be a múzeum előcsarnokában.

Elmaradt: a badacsonyi irodalmi és szőlészet-borászati kiállítás átrendezése, az ehhez szükséges építkezések elhalasztása miatt. A tihanyi szabadtéri néprajzi múzeum létesítése ugyancsak az építkezések elmaradása miatt halasztódott el. Sümegen és Nagyvázsonyban a várban az Idegenforgalmi Hivatallal közösen végzendő kiállításrendezési munkák külső, anyagi okok miatt maradtak el. Megfelelő épület hiányában elmaradt a tapolcai Batsányi-múzeum létesítése is.

11. Múzeumi és műemléki propagandamunkánk egyelőre nem jelentős. Elkészítettünk egy általános megyei jellegű múzeumi plakátot, leporellót és szórólapot, ezek nyomdai kivitelezése azonban csak 1965 elején várható. Összeállítottuk a megye múzeumait ismertető rövid tájékoztatónkát, mely javított és bővített kiadása lenne az 1963-ban 4000 példányban kiadott és néhány hónap alatt elfogyott hasonló jellegű kiadványnak. Anyagiak hiányában azonban a kívánatos nagyobb példányszámban, több nyelvre lefordítva megjelentetni nem tudtuk.

1964 őszén a Veszprém városi műemléki munka szervezett formában való végzése érdekében szabályrendelet-tervezetet dolgoztunk ki a Városi Tanács és a Hazafias Népfőnt által létrehozandó és irányításunk alatt működő Műemléki Bizottság számára. A szabályrendelet megtárgyalása és életbe léptetése 1965-re halasztódott.

Még mindig minimális azonban az Igazgatóság szerepe a megye műemlékügyeinek intézésében, ennek legfőbb okát a Művelődésügyi Minisztérium részéről már évekkal ezelőtt kilátásba helyezett hatáskör-leadás (műemlék-hasznosítás és propaganda ügyében) elhúzódsában látjuk.

12. Védett magángyűjtemények tekintetében 1964 folyamán folytatódott a veszprémi Egyházművészeti Múzeum gyűjteményének számbavétele és fényképeztetése, irányításunkkal. A teljes leltári nyilván-

tartás, leírókartonanyag elkészítése azonban 1965-re is áthúzódik, tekintettel arra, hogy több mint ezer, zömében nagyértékű műtárgyról van szó.

Nem Igazgatóságunk szervezetébe, hanem szakmai ellenőrzése alá tartozó múzeumi gyűjteményekkel és kiállítóhelyekkel kapcsolatban leginkább a Herendi Porcelánmúzeummal építettünk ki gyakorlati kapcsolatot. Részfoglalkozásban a Bakonyi Múzeum egyik munkatársa segíti elő a herendi múzeum gyűjteményének nyilvántartásbavételét. Ez a munka 1964 novemberében vette kezdetét.

13. Amint fentebb már jeleztük, múzeumaink népművelési munkájában legfontosabb feladatnak a tárlatvezetések színvonalemelését, általában ezek rendszeressé tételét tartottuk. A 4205 tárlatvezetésből kb. 300 hangzott el német, 30 francia nyelven. Nyilvántartásunk szerint 1964-ben legalább 33 000 külföldi látogató kereste fel múzeumainkat, tehát az idegennyelvű vezetések egyre inkább szükségesek lesznek. Legtöbb tárlatvezetést Tihanyban és a veszprémi Vármúzeumban tartottak (mindkét helyen 1100-nál többet). Hétszáznál több hangzott el Balatonfüreden, 670 körül Keszthelyen. A tárlatvezetések száma és a látogatottság növekedése természetesen arányban áll egymással, különösen Keszthelyen, ahol a tárlatvezető tevékenysége igen sokban hozzájárult a múzeum 100 százaléknál is magasabb látogatónövekedéséhez. 43 000 fővel több volt a veszprémi Vármúzeum, 25 000-rel több a tihanyi múzeum, 8—8000-rel a badacsonyi és balatonfüredi múzeumok látogatószáma az előző évihez viszonyítva. Összesen 606 000 látogatója volt múzeumainknak 1964-ben.

Az állandó kiállításaink újjá-, illetőleg átrendezése 12 kiállítást érintett. Ezenkívül 43 időszaki kiállítást rendeztünk Keszthelyen, Veszprémben, Pápán és Tihanyban az év folyamán. Egyes időszaki kiállításainkat több helyen is bemutattuk a megyében (Balatoni Nyári Tárlat, Forma 64). A Nyári Tárlat és a Bakonyi Múzeum állandó kiállításához új plakátok készültek.

14. A megye legújabbkori történeti bizottságát 1964 elején létrehoztuk az összes érintett intézmények bevonásával. Azonban megfelelő személy hiányzott és hiányzik e bizottság munkájának igénybevételére, a szervezés végzésére. E téren csupán a honismereti szakkörvezetőkkel való foglalkozás s ennek befolyásolása jelent némi előrehaladást. A szakkörvezetőkkel a Bakonyi Múzeum egyik munkatársa tart közvetlen kapcsolatot, megszerveztük, s legújabbkori témákat tárgyaló előadásokkal

irányítottuk a Pápán 1964 július elején rendezett négynapos szakkörvezetői tanfolyamot, melynek kb. 21 résztvevője volt. Hagyománnyá vált a múzeumi hónap alkalmával a honismereti kutatók találkozója. Az elmúlt évben Nagyvázszyban rendeztük meg mintegy 40 résztvevővel a kétnapos tanácskozást, ahol előkészítettük a földrajzi helynevek gyűjtését Veszprém megyében, s foglalkoztunk az idegenforgalom és a honismeret kapcsolatának kérdésével.

15. Mint minden évben, 1964-ben is jelentős volt a múzeumi hónap rendezvénysorozata megyénkben. Egyes rendezvények, mint pl. a természettudományi kutatómunka résztvevőivel tartott tudományos tanácskozás, vagy a honismereti találkozó, a műsor harmadik esztendeje ismétlődő programpontja. Ezenfelül még egy tudományos tanácskozást tartottunk a megye és a szomszédos múzeumi igazgatóságok régészeinek és geológusoknak részvételével, az együttműködés módozatainak kidolgozása céljából.

Jelentős esemény volt Veszprém-ben a Hazafias Népfront város szervezetével közösen honismereti-múzeumbaráti kör megalakítása. A körnek mintegy ötven állandó tagja októbertől havonta legalább egy előadáson vesz részt, melyeket leginkább a Bakonyi Múzeum munkatársai tartanak. A múzeumi hónap alkalmával két alkalommal rendeztünk a kör és a veszprémi művészklub tagjai számára esti múzeumi sétát. Veszprém-ben és környékén néhány szomszédos faluban, továbbá Keszthelyen és környékén, valamint Pápán és Várpalotán ugyancsak hangzottak el előadások múzeumbarátok számára, összesen 41 alkalommal.

A múzeumi hónap rendezvényei között Veszprém-ben saját erőből rendezett megyei műemléki kiállítást, az Iparművészeti Múzeummal közösen rendezett XX. századi gobelin és XIX. századi ötvösművészeti kiállítást rendeztünk, s ugyanitt a Bakonyi Múzeum 1964-ben restaurált asztali zongoráját kisebb kamarakonzert keretében szólaltattuk meg. Keszthelyen 2, Pápán 1 időszaki kiállítás nyílt októberben.

A múzeumi hónap eseménysorozatába tartozott a nemzetközi műemléki kongresszus külföldi vendégeinek kétnapos kirándulása megyénkben, ezen közreműködtek a Bakonyi Múzeum munkatársai, a Herendi Porcelángyár múzeumának ünnepélyes megnyitása, s végül az ugyancsak nemzetközi jellegű múzeumigazgatói tanácskozás résztvevőinek Veszprémbe és Tihanyba tett látogatása.

III.

A Bakonyi Múzeum 1964. évi tevékenységéről részleteiben az alábbiakat jelenthetjük:

1. Gyűjteménygyarapítás

a) Régészeti gyűjtés, ásatás-leletmentés az elmúlt évben aránylag igen kismértékű volt. A három tervásatás (Örvényes, Túskevár, Nagyvázszy) részben anyagi fedezet hiányában, részben külső-belső munkatársak lemondása miatt elmaradt. Terven felül folytattuk viszont a felsőörsi románkori templom megkutatását és kisebb mértékű kutatást a várpalotai várban. Előkészítettük a veszprémi Várkút feltárását is. Jelentősebb leletmentésünk Balatonfűzfőn volt, az avarkori temető újabban veszélyeztetett részeinek feltárása. Néhány helyen, Balatonfüred-murwabánya, Márkó-murwabánya stb. kisebb leletmentést, -begyűjtést végeztünk. Az OMF régészei gyűjtőterületünkön Gyulafirátóton a premontrei kolostor, Balatonfüreden egy középkori templomrom s az alatta fekvő római villa maradványainak feltárását végezték el. Akadémiai tervásatás keretében viszont folytatódott a Bakonykoppány—Kesellőhegyi és a halimbai feltárás.

A tervezett régészeti kutatás elmaradásánál természetesen szerepet játszott állandó régészeti kiállításunk rendezésével, majd külföldi tanulmányutakkal és topográfiai bejárásokkal adódott munkatöbblet. Az év folyamán kb. 1400 tárggyal nőtt régészeti gyűjteményünk, ennek több mint felét be is leltároztuk.

b) Jelentősebb néprajzi gyűjtésről 1964-ben sem adhatunk számot. Külső munkatársak (debreceni egyetemi hallgatók) a nyár folyamán a pápai múzeum számára végeztek tárgy-gyűjtést. Összesen 76 tárgy került részben a revízió, részben vásárlás útján nyilvántartásbavételre.

c) Iparművészeti anyagunk, vásárlás útján, hat tárggyal gyarapodott.

d) Képzőművészeti gyűjteményünkben 27 volt az 1964-ben megszerzett tárgyak száma, ebből 5 Csikász Imre gipsze, illetőleg rajza.

e) A legújabbkori gyűjtemény és múzeumunk adattárának anyaga még nincs szétválasztva s az adattár teljesen, a legújabbkori gyűjtemény jórésztben leltározatlan. 1964-ben azonban főleg színház-történeti jellegű fotó, dokumentum s kismértékben tárgyi anyaggal gyarapodtunk.

f) A természettudományi gyűjteményben a 95 egyedi tárggyarapodás teljes egészében preparált

állatokból adódott, ezeket a Bakony-kutatásban résztvevő külső munkatársak lőtték, illetve gyűjtötték be. A szekrénykataszterbe felvett anyag gyarapodása (6600) a rovar- és lepkegyűjteményt érintette.

g) A múzeum adattári anyagának szétválasztása, gyarapítása folyamatos munka, s már évek óta tart. Az új nyilvántartási utasítás megjelenéséig azonban számbavételével várunk, így hozzávetőleges adataink sincsenek e részleg mennyiségére és évi gyarapodására vonatkozóan.

A fotónegatív gyűjtemény növekedése a szokott mértékű. Könyvtárunk növekedése évről évre nagyobb ütemű, vásárlás mellett a Megyei Könyvtár főlős példányait is átvettük az elmúlt évben.

2. Nyilvántartás, raktározás

Általánosságban elmondhatjuk, hogy az 1964-ben múzeumunkba bekerült anyag, eltekintve a restaurálendő régészeti leletektől, folyamatosan beletárolásra került. Leltározatlan tárgyak a képző- és iparművészeti, az adattári anyagban, továbbá egyedileg nem számbavehetően a régészeti és numizmatikai anyagban vannak. A régészeti anyag a nagyvászonyi ásatás raktár hiányában kellő módon nem kezelhető részéből, a numizmatikai a duplumpéldányokból adódik (kb. 6—6000 db). Összesen kb. 15 000 a leltározatlan tárgyak száma.

A nyilvántartással kapcsolatban megemlítjük, hogy az 1964. évi revíziós munkában visszavetett bennünket az állandó kiállítás rendezése, az ezzel kapcsolatos utólagos rendcsinálás mellett csak a régészeti és néprajzi gyűjtemény revízióját fejeztük be teljesen. Nem szerepel revíziótlannak továbbá a Múzeumi Főosztály helyénvaló rendelkezése értelmében az 1960 óta beletárolt anyag sem. A régészeti gyűjtemény úgyszólván teljesen, a geológiai és a képzőművészeti túlnyomórészt kartonozott. Elmaradásunk a néprajzi és iparművészeti leírókartonok készítéséből mutatkozik, várható azonban, hogy 1—2 éven belül ez az anyag is teljesen kartonozott lesz.

Raktárak tekintetében a tervbevert padlástéri képző- és iparművészeti raktárépítés kapacitás hiányában történt elmaradása miatt javulás nem következett be. Az irattári-adattári anyag tárolásához készítettetett tékák valamit enyhítettek a dokumentumanyag zsúfoltságán.

3. Tudományos munka

a) Kollektív tevékenységet igényelt a Bakonyi Múzeum állandó kiállításának rendezésével kapcsol-

atos munka, ugyanehhez készítette el 1964-ben Tóth Sándor a kőtár forgatókönyvét. A Balatoni Múzeum forgatókönyvének átdolgozása elmaradt, ebben tehát munkatársaink nem vehettek részt. Kisebbségi felújított kiállítások forgatókönyvét készítette el Papp—Vajkai Zircen, Vajkai Tihanyban a népművészeti kiállításához, Németh pedig a sümegi Darnay Emlékkiállítását. É. Takács Margit „150 éves a veszprémi színjátszás” címmel rendezett kiállítás forgatókönyvét készítette el.

b) Tudományos publikációk, feldolgozások.

Eri István: A Veszprém megyei múzeumok Közleményei I—III. kötetébe kerülő tanulmányok szerkesztése. Az I—II. kötetbe 3, ill. 2 tanulmány megírása. Múzeumtörténeti kutatás, régészeti és műemléki topográfia gyűjtőmunkáinak megszervezése.

Vajkai Aurél: Megjelent a „Balatonmellék” c. 244 oldal terjedelmű munkája a Gondolat Kiadónál. Befejezte Szentgál szellemi néprajzát tárgyaló kéziratát (700 gépelt oldalt). A Közlemények II. számába Cserszeztomaj helyneveiről írt tanulmányt.

Papp Jenő: Irányította a Bakony természettudományi kutatásának munkáját, szerkesztette e munka keretében megjelenő kiadványsorozat két első számának anyagát. Négy tanulmányt írt: Adatok a Bakony-hegység méhalkatú faunájához (Közlemények I. sz.). A Kárpát-medence Aphaereta Förster fajai (angol nyelven: Beiträge zur Entomologie); Az Aridulus Marsh. genus monográfiája (angol nyelven: Acta Zoologica); Beszámoló a Bakony természeti képe c. programról (Közlemények II. sz.).

Németh Péter: Elkészítette „A városi kolostor története és régészeti emlékműve” c. szakközlését, eredményesen államvizsgázott. Közleményeink II. számába megírta Darnay Kálmánról szóló tanulmányát. Folyamatosan dolgozott a Veszprém megyei avar temetők, illetve A románi koravaskori kincslelet c. tanulmányokon Erdélyi Istvánnal, ill. Torma Istvánnal közösen.

T. Péter Márta: Elkészítette „A türjei premontrai prépostság építéstörténete” c. szakközlését s eredményesen államvizsgázott, összeállította Csikász Imre oeuvre-katalógusát. Irányította a műemléki nyilvántartás gyűjtőmunkáit.

Kelemen Márta: A Veszprém megyei múzeumok közleményei I—II. kötetének technikai szer-

kesztését végezte, továbbá anyagot gyűjtött két készülő tanulmányához (Veszprém megyei római sírleletek, A pápasalamoni római ládikaveretek).

É. Takács Margit: Megírta a Bakonyi Múzeum kiadásában megjelent Csikász Imre c. kiadványba a szobrász monográfiáját, részt vett a Közlemények technikai szerkesztésében, anyaggyűjtést végzett színháztörténeti vonatkozású tanulmányához.

Tóth Sándor: Folyamatosan dolgozott szakdolgozatának összeállításán. Elkészítette „A veszprémi székesegyház középkori kőfaragványai”, ill. „Sírtöredékek a veszprémi székesegyházból” c. tanulmányát Közleményeink I., ill. II. számába.

c) Tanulmányutak.

Több munkatársunk önköltséges alapon, fizetett tanulmányi szabadságon járt külföldön. Éri István az NDK-ban, Németh Péter Lengyelországban tartózkodott 2—2 héttig. Kelemen Márta egyhetes lengyelországi tanulmányúton volt. Tóth Sándor rövidebb ideig Csehszlovákiában járt. A Megyei Tanács támogatásával Vajkai Aurél a Szovjetunióban tartózkodott 2 héttig, míg a Kultúrkapcsolatok Intézete és az ELTE támogatásával Péter Márta Olaszországban volt egyhónapos tanulmányúton.

Az országos múzeumok által rendezett szakmai-ideológiai konferenciákon Éri—Vajkai—Papp—Németh vettek részt. A régészeti topográfia módszereiről a Régészeti Kutató Csoportnál rendezett konferencián Éri István korreferátumot tartott.

4. Népművelési tevékenység

Tekintettel az állandó kiállítás rendezésére, az év első felében visszaesett a Bakonyi Múzeum időszakos kiállításainak száma. Egész évben így is 19 kiállítást rendeztünk. Ezek közül saját rendezésű volt a Csikász emlékkiállítás, a Forma 64 c. iparművészeti kiállítás, a megye műemlékeit bemutató kiállítás, valamint a veszprémi Petőfi Színházban rendezett 150 éves a veszprémi színháztörténet c. kiállítás, továbbá a november 7-i megyei képzőművészeti tárlat. A Múcsarnokkal közösen végeztük a Balatoni Nyári Tárlat szervezését s a kiállítás rendezését, az Iparművészeti Múzeummal közösen a XX. századi gobelinművészet és a polgári ötvösművészet a XIX. században c. kiállítást rendeztük meg. A Múcsarnok által forgatott kiállítások közül igen nagy sikerű volt a svájci plakátművészet, illetve Miguel Alandia Pantoja bolíviai festőművész alkotásait bemutató kiállítás. Előbbi megnyitóját Svájc magyaror-

szági nagykövete tartotta, a másik megnyitóján részt vett a művész is.

Az állandó kiállítás megnyitója alkalmával sajtófogadást tartottunk. A múzeum állandó és időszakos kiállításai, jó propagandája (sajtó, TV és rádióriportok) eredményeként a négyhónapos zárvatartás ellenére is magasabb volt látogatóink száma az 1963. événél.

Bevezettük a múzeum tudományos dolgozóinak heti rendszeres inspekcióját kiállításainkon, magnetofonos tárlatvezetést rendszeresítettünk az állandó kiállításon.

Fiatalkorú munkatársaink is egyre nagyobb szerepet kaptak a városban rendezett Batsányi Szabadegyetem művészettörténeti fakultásán (4 előadás), részt vettünk (Vajkai—Éri) a Balatoni Nyári Egyetem rendezésében. Létrehoztuk a Hazafias Népfronttal közösen a veszprémi honismereti-múzeumbaráti szakkört, irányítottuk a honismereti szakkörvezetők ismeretterjesztő tevékenységét. Jelentős munkát végeztek fiatal munkatársaink a városi műemléki albizottságban.

Munkatársaink a helyi sajtóban több mint 60 ismeretterjesztő cikket jelentettek meg, továbbá a TIT, illetőleg a múzeum saját rendezésében Veszprém és a környéken 31 ismeretterjesztő előadást tartottak az év folyamán.

5. Restaurátor, preparátor munkája

Igen jelentős volt az állandó kiállításához szükséges restauráló-konzerváló munka, ami Isaszegi János tevékenységét négy hónapon át megsabta. A további időszakban a régészeti revízióval párhuzamosan végezte az anyag konzerválását, kiegészítését. Ő végzi folyamatosan a pápai múzeum gyűjteményanyagának a restaurálását-konzerválását is. Ezenkívül kiállításrendezéseknél Veszprém és vidéken (Balatonfüred, Badacsony, Zirc, Sümeg) is közreműködött. Az év folyamán 85 tárgy restaurálását, 1868 db konzerválását végezte el.

A részfoglalkozású preparátor 6600 rovar preparálását végezte el, segédkezett a cédulázásban, továbbá a Bakony természeti képe c. program levelezési-adminisztrációs ügyeinél.

Ezenkívül időszakonként alkalmazott szakember (asztalos) közreműködésével több céhládát s más néprajzi, iparművészeti bútort restauráltunk. Másokkal a balácai freskók és mozaikok tisztítását, illetve az utóbbiak kiegészítését végeztettük el.

Létrehoztunk a restaurátorműhely mellett egy

asztalosműhelyt, ahol házilag az említett bútorrestaurálás mellett megoldottuk a legtöbb tablójavítást, illetve tablókészítést is.

IV.

A Balatoni Múzeum 1964. évi munkajelentése:

1. Gyűjteménygyarapítás:

a) A régészeti kutatás eredetileg a fenékpusztai romterületen folytatódó ásatásra összpontosult volna. Időközben, egyrészt a jelentős számú leletmentés anyagi igénye, másrészt a régészeti topográfia terepbejárásaira fordítandó idő szükségessé tette a terv módosítását.

A leletmentések során, jórészt külső munkatársak segítségével a múzeum igen értékes tárgyakkal gyarapodott. Balatonberényben egy későrómai téglasír, Szegerdőn X. századi szláv telep egy lakóházának, Hévízen egy középkori templomrom körüli temető egy részének feltárása folyt, Balatonyörökön bronzkori szemétdöbrök, Zalaváron rézkori, Keszthely—Fenékpusztán árpádkori telepanyag, Balatonszentgyörgyön egy IX. századi temető 60 síros része került feltárássra. A terepbejárások kerámiaanyagán kívül szórványként került a múzeum birtokába egy bronz lószerszámdísz Diszleről, ugyanonnan egy római oltárkő, egy rézkori edényfedő Felsőpáhokról stb. 4185 egyedileg és 1200, csak becslés útján számbavehető régészeti tárgy került be 1964-ben a keszthelyi múzeumba.

A múzeum gyűjtőterületén akadémiai tervátadási hitelből a zalavári ásatás folytatódott.

b) A néprajzi gyűjtemény 469 tárggyal gyarapodott. Ennek több mint fele a gyenesdiási falumúzeum ideiglenes megszűntével a múzeumba került anyagból származik. A múzeum néprajzosa az év közepén kezdte meg gyűjtőmunkáját, elsősorban Felsőpáhokról gyűjtött be értékes anyagot (hímzett női és férfi viseleti tárgyak, XVIII. századi faeke stb.). Felgyűjtötte a közelmúltban elhunyt utolsó keszthelyi takácsmester, Vargha Dániel mesterségbeli tudását 25 oldal terjedelmű szellemi néprajzi gyűjtésben.

c) Öt ipar-, három képzőművészeti tárgy begyűjtése, illetőleg megvásárlása történt meg. Szakember hiányában a veszprémi Bakonyi Múzeum művészettörténészei jártak el a vásárlások ügyében, így újabb Egry József alkotások kerültek a múzeum gyűjteményébe.

d) Helytörténeti gyűjteményünk iskolatörténeti

részét gyarapítottuk a múzeumi hónap idejére készített időszak kiállítás alkalmával. A létesítendő Egry József Emlékmúzeum számára a művész hagyatékának az örökösök kezén maradt tárgyait (bútor, festőállvány, paletta stb.) vásároltuk meg. Folyamatban van egy viselettörténeti jellegű gyűjtemény megszerzése is. Az év folyamán az ábrahámhegyi madártani kiállításához Csörgey Titusz és Vönöczky-Schenk Jakab ornitológusok hagyatékából vásároltunk jelentősebb mennyiségű anyagot.

e) A természettudományi gyűjtemény gyarapodásánál, figyelembe véve a Múzeumi Főosztály útbaigazítását, létrehoztuk a szekrénykataszterbe foglalt gyűjteményt. Kb. 800-ra tehető az ásatások során előkerült, igen értékes növényi maradványok száma. Balatonberényből római kori körte, dió, szilva, rózsza, len- és fenyőmaradványok, Szegerdőről a többi között szőlővenyige darabja, Balatonszentgyörgyről szőlőmag, sárgabarack csonthéja, Keszthelyről árpádkori dió, búza, árpa, rozs, Zalavárról rézkori gabonalenyomatok kerültek a múzeumba. Idekerült ezenkívül a Magyar Nemzeti Múzeum fonyódi ásatásáról gabonaszemeken kívül őszibarack, cseresznye, meggy, dió és gubacs maradványa is. Az állandó kiállítás megrendezésének elhúzódnása a kiállításához történő alaposabb gyűjtés elmaradását eredményezte, 65 közetféleség került csak be a gyűjteménybe.

2. Nyilvántartás, raktározás

a) Leltározás tekintetében jelentős munkáról számolhatunk be. Az összesen 7411 beletárolt tárgyból félezernél több volt a néprajzi, 69 az iparművészeti tárgyak leltározása, a többi, nagyjából fele-fele arányban a régészeti és természettudományi gyűjteményben került leltárba.

Az adattárban, jórészt az 1964-ben beállított rész-foglalkozású adattárkezelő munkájának eredményeként, nyolcezernél több darabot rendeztünk és leltároztunk be.

A revízió a gyűjteményekben még nem indult meg, a kartonozásra is, bár gépeltetésre előirányzat szerepelt a költségvetésben, korlátozottabb mértékben került sor. Így csak a néprajzi gyűjteményben készült el 809 db leírókarton.

A raktározás tekintetében számbavehető változást az eredményezett, hogy a volt Festetich-kasztélyban a múzeum bútorgyűjteményének elhelyezéséhez sikerült megfelelő helyet szerezni, így a múzeum elkészülte óta befejezetlen állapotban rak-

tárnak használt nagytermét rendbehozhattuk és végre kiállítóteremként használhattuk fel.

3. Tudományos munka

a) A régészeti topográfia terepbejárásainak lebonyolítása, majd a kézirat összeállítása Sági Károly szerkesztése alatt folyt, munkatársai voltak Kalicz Nándor és Bakay Kornél, a MTA Régészeti Kutatócsoportjának tudományos dolgozói. Az elkészült kézirat 20 ív terjedelmű, kb. 600 lelőhely leírását tartalmazza a keszthelyi és a tapolcai járások területéről. Frech Miklóssal közösen készítette el Sági Károly az ábrahámhegyi madártani kiállítás forgatókönyvét is.

b) Önálló tudományos publikációk, folyamatban levő feldolgozások:

Sági Károly: Megjelent a Közlemények I. kötetében a vörsi langobárd temető újabb ásatási eredményeiről szóló tanulmánya. A teljes temetőanyagot az Acta Archaeologica 1964. évi kötetében német nyelven is megjelentették. Elkészítette a keszthelyi munkásmozgalom 1902—1914 közötti szakaszáról szóló tanulmányát, amely a Közlemények II. számában jelent meg. Ezenkívül Czeglédi Józseffel közösen a Tanácsköztársaság Keszthelyen címmel írt tanulmányt a Közlemények III. kötete számára.

Részt vett az 1964 nyarán a keszthelyi múzeumban tartott hidrobiológiai kongresszus megszervezésében, itt, továbbá a Régészeti Kutatócsoportnál tartott konferencián korreferátumokat tartott.

Frech Miklós: Megjelent a vörsi langobárd temető növényntani leleteiről szóló tanulmánya a Közlemények I. kötetében, illetőleg német nyelven az Acta Archaeologica 1964. évi kötetében. Elkészítette a jutasi és ösküi népvándorláskori temető növényntani maradványairól szóló tanulmányát, mely a Közlemények II. kötetében jelent meg. A Közlemények III. kötete számára a pápai születésű Győrök Leóról írt tanulmányt. Előkészületben van a Közlemények IV. kötetéhez a balatonberényi későrómai sír növényntani maradványait ismertető tanulmánya.

Petánovits Katalin: Folyamatosan dolgozott a keszthelyi takácsipar történetét tárgyaló dolgozatán, illetőleg megkezdte néhai Németh József „A sümegi népi fazekasság” c. kéziratot tanulmányának sajtó alá rendezését.

c) Szakmai-ideológiai konferenciákon mindhárom tudományos munkatárs részt vett. Sági Károly befejezte a marxista-leninista esti egyetemet, Frech

Miklós ősszel megkezdte tanulmányait az esti egyetem első évfolyamán.

Petánovits Katalin a nyár folyamán kéthetes lengyelországi tanulmányúton járt.

4. Népművelési tevékenység

A Balatoni Múzeumban 1964-ben összesen 12 időszaki kiállítást rendeztek. Ezek közül állandóbb jellegű és jelentősebb terjedelmű-anyagú a Közlekedési Múzeummal közösen készített balatoni hajózástörténeti kiállítás. Saját rendezésben készült el a múzeumi hónap alkalmából az alsófokú oktatás történetét bemutató kiállítás egy teremben. Ugyancsak saját rendezésű volt a hidrológiai kongresszus alkalmával készített bemutató kiállítás.

A Balatoni Nyári Tárlatot ez évben Keszthelyen a helyreállított díszteremben nyitotta meg Polinszky Károly miniszterhelyettes. A kiállítás idejére elkészült modern paravánrendszer segítségével a terem alkalmassá vált képzőművészeti kiállítások anyagának elhelyezésére. Így a Nyári Tárlat után az NDK jelenkori akvarellkiállítását, László Gyula rajzait, majd bélyegkiállítást rendeztek a teremben. A többi kiállítást a Propaganda Iroda és más külső szervek rendezték.

Már említettük a Balatoni Múzeum látogatószámának igen nagymértékű növekedését (az 1963. évi 44 093-ról 91 019-re ugrott a szám), s okai között a múzeum létszámába 1964 januárjától beállított időszakos főfoglalkozású munkaerő tevékenységét is jeleztük. A múzeológusok és főleg a tárlatvezető teremőr az év folyamán összesen 668 tárlatvezetést tartottak, ezek közül csaknem 150 hangzott el német nyelven. Nőtt a kiállításon szolgálatot teljesítő teremőrök létszáma is, tekintettel az új kiállítási termek (előcsarnok és díszterem) hasznosítására.

Az ismeretterjesztés írásos és szóbeli formájában szintén nőttek a teljesítmények. Sági Károly a keszthelyi útikalauz új kiadásához készítette el kéziratát, továbbá a balatonszentgyörgyi ásatásról írt népszerűsítő cikket. Ugyanő a múzeumi hónap időszakában öt ismeretterjesztő előadást tartott. Több rádióriportot is készítettek a keszthelyi múzeológusok közreműködésével. Frech Miklós három ismeretterjesztő előadást tartott és négy ismeretterjesztő cikket írt.

5. Restaurálás, preparálás

A múzeum restaurátora folyamatosan végezte az 1964-ben múzeumba került régészeti és néprajzi tárgyak restaurálását, konzerválását. Összesen 78 ré-

gészeti tárgyat restaurált, 2010 régészeti és 53 néprajzi tárgyat konzervált. Frech Miklós maga végezte el a régészeti növénytani leletanyag konzerválását (517), illetőleg preparálást (1135). A Múzeumi Főosztály anyagi támogatásával hozzákezdettünk a keszthelyi volt Festetich-kastély értékes XVIII. századi bútortárgyainak restaurálásához. A Képző- és Iparművészeti Gimnázium 1964-ben három igen nagyértékű bútordarabot állított helyre.

V.

A pápai Helytörténeti Múzeum 1964-ben kezdte meg a múzeumi munka minden ágára kiterjedő tevékenységét. Az első esztendő elért eredményeiről az alábbiakban számolunk be:

1. Gyűjtés

A régészeti gyűjtőmunka egy kisebb jelentőségű, Borsosgyőrön folyt leletmentésen és a pápai várkastély udvarán történt építéstörténeti szempontból fontos kisebb kutatáson kívül főleg a gyűjtőterület bejárására és megismerésére szorítkozott. A járás hűsz községét kereste fel a múzeum igazgatója, tevékenységét összekötötte a régészeti topográfia munkálataival is. 29 egyedileg, 200 becslésszerűen számbavehető tárggyal gyarapította múzeum gyűjteményét.

Az év nyarán több néprajzos egyetemi hallgató tartózkodott Pápan. A járás 8—10 községében folytattak gyűjtést. Rajtuk kívül a múzeum mellett működő honismereti szakkör tagjai segítettek a néprajzi gyűjtemény megalapozásában. Összesen 216 tárgy került be 1964-ben a múzeumba.

A helytörténeti anyag (ideértve céh emlékeket is) 443 darabban szaporodott. Jelentős volt még az iparművészeti gyűjtemény gyarapodása is, mivel főleg a készülő pápai keménycserép-kiállítás számára jelentős mennyiségű kerámiatárgyat gyűjtöttünk, illetve vásároltunk (összesen 91 darabot).

A múzeum a korábbi években begyűlt anyaga 1964-ben csaknem megkétszereződött: év végén már csaknem 2000 darabot számlált.

Jelentős volt a múzeum adattári anyagának (dokumentumok, képeslevelezőlapok stb.) gyarapodása is. Tekintettel arra, hogy szakkönyvtára a múzeumnak egyáltalán nem volt, legnagyobb mértékben (1858 kötettel és 519 évfolyam folyóirattal) a megyei, illetőleg az ország múzeumainak duplumanyagából és kisebbmértékű vásárlásból ez a gyűjtemény gyarapodott a legjelentősebben.

2. Nyilvántartás, raktározás

a) Megtörtént a múzeum törzsanyagát képező, 1961—63 között begyűlt anyag beletárolása mellett az új szerzemények legnagyobb részének leltárba vételezése is. Nincsen leltározva a meghatározatlan geológiai és numizmatikai anyag (összesen 377 tárgy). Adattári nyilvántartási szabályzat híjján az adattár egyelőre nincs leltározva. Beletárolásra került a könyvtár anyaga is. A fotónegatívár anyaga egyelőre nem számottevő.

b) Kartonozás a múzeumban még nem indult meg.

c) A múzeum 1964-ig a volt Eszterházy-kastély díszteremsorában kapott csak helyet, így a raktárt is ezekben volt kénytelen elhelyezni. Az év folyamán a Pápai Városi Tanács az épület földszintjén hat helyiséget bocsátott rendelkezésünkre, melyek helyreállítása után, a Bakonyi Múzeumtól, illetőleg az Iparművészeti Múzeumtól kapott bútortárral kialakítható volt a raktár. Megszereztük a kastély nyugati szárnyán az első emeleti folyosó egy részét is, itt a könyvtár kapott helyet. Tekintettel arra, hogy a múzeum kiállítási termeinek helyreállítása és a gyűjtemény anyagának gyarapodása rövidesen újabb elhelyezési nehézségeket támaszt, sürgősen szükséges lesz a múzeum számára ígért nyugati emeleti szárny helyiségeinek átadása, hogy a tervszerű fejlesztést, a múzeum állandó és időszakos kiállításainak kialakítását a helyhiány ne korlátozza.

3. Tudományos munka

Mithay Sándor elkészítette a pápai helytörténeti kiállítás forgatókönyvét, ehhez a Bakonyi Múzeum munkatársai nyújtottak segítséget. Ugyanő közreműködött az Iparművészeti Múzeum osztályvezetőjének, T. Marijk Klárának irányításával folyt keménycserép-kiállítás előkészítésében is.

Feldolgozta az általa megtalált és a megyei levéltárnak átadott régi pápai levéltár anyagából az 1870 körüli halotti nyilvántartás anyagát. Megkezdte a régi pápai városháza épületének történetére vonatkozó kutatásait.

Részt vett a szakmai-ideológiai konferenciákon.

4. Népművelés

A tervidőszakban a múzeumi hónap idején megnyílt a pápai keménycserépgyár történetét, termékeit bemutató kiállítás egy teremben. A Pápára és környékére vonatkozó helytörténeti kiállítás rendezése 1964-ben megindult, a grafikai munkák elhúzódomása miatt azonban csak 1965-ben lesz megnyitható.

Részben saját rendezésben, részben a Múcsarnok, illetőleg a Propaganda Iroda által lehozott anyagból Pápán hét időszak kiállítását rendeztünk. Ezek látogatottsága azonban, tekintettel arra, hogy a folyosó és a kiállítási termek egy része felújítás alatt állott s a múzeum több hónapon keresztül zárva volt, az 1963. évihez viszonyítva visszaesett több mint ezer fővel.

A múzeum vezetője patronálta a járás területén működő néhány honismereti szakkört s a pápai általános iskolában szervezett néprajzi jellegű szakkört is. Tagja lett a város műemléki albizottságának. Az év folyamán megkezdte helytörténeti vonatkozású cikkek publikálását a helyi sajtóban, a múzeumi hónap alkalmával egy előadást tartott a múzeumban.

5. Restaurálás, konzerválás

Miután a múzeumnak saját restaurátora nincs, a gyűjteménybe került anyagot folyamatosan a Bakonyi Múzeum restaurátora restaurálja, illetve konzerválja (1964-ben 20—20 tárgy). Ezenkívül restauráltattuk a múzeum céhládáit, továbbá az Országos Műemléki Felügyelőségtől kapott értékes XVIII. századi bútoraryag néhány darabját.

VI.

Kiállítóhelyeink, emlékmúzeumaink 1964. évi működéséről az alábbiakban számolunk be. Általánosságban megemlíthetjük, hogy a látogatottság minden intézményünkénél növekedett. Kisebb mértékű volt a létszámnövekedés teremőrök viszonylatában. Bár tervbevevettük, de megvalósítani csak helyenként tudtuk, hogy a nyári idényben Balaton-parti múzeumaink hétfőn is nyitva tarthassanak. Kétségtelen, hogy részben a hétfői, részben helyenként (pl. Tihanyban, Balatonfüreden) a napi 8 órán túli nyitvatartás tovább növelné a látogatottságot. A meg nem felelő biztonsági helyzet okozta, hogy Tihanyban két ízben is lopás történt az ott bemutatott időszak kiállítások anyagából.

1. Madártani kiállítás, Ábrahámhegy

A birtokunkba jutott épületet 1964 első felében 80 000 Ft-os költséggel teljesen felújítottuk. A keszthelyi Múzeum munkatársai a Madártani Intézet segítségével egyelőre két helyiségben rendezték meg a kiállítást, mely általánosságban a madárvédelem jelentőségével, illetőleg ennek két hazai, életük

utolsó szakaszában Ábrahámhegyen élt úttörőjének (Csörgey Titusz és Vönöczky-Schenk Jakab) tevékenységével foglalkozik. A kiállítást 1964 augusztus 7-én nyitottuk meg. A főútvonaltól néhány száz méterre álló épülethez az Idegenforgalmi Hivatal által állított jelzőtábla irányítja a látogatókat. A tábla késői elhelyezése miatt 1964-ben a látogatók száma még nem érte el a félezret sem.

A múzeumhoz tartozó telek a gyakorlati madárvédelem példáit fogja szolgálni (madáretetők elhelyezésével stb.). Rendbentartásával részfoglalkozású kertészt bíztunk meg. A gondnok számára a természetbeni szolgáltatásokon kívül egyéb juttatást biztosítani még nem tudtunk.

2. Irodalmi Emlékmúzeum, Badacsony

Az év elején mindhárom épület nádasát befejztük, rendbehoztuk a múzeum kertjét is. A kivitelezésre vállalkozó KTSZ visszalépése miatt elmaradt a tervbevevett átalakítás új kiállítóhelyiségek és irodahelyiségek létesítése érdekében.

Részben ezért, részben a költségvetésünkhöz kért külső támogatás elmaradása miatt elhalasztottuk az itteni kiállítás felújítását is.

A megnövekedett forgalomra való tekintettel a nyári időszakra egy fő 8 órás főfoglalkozású időszak teremtést is alkalmaztunk. A múzeum összesen 41 350 ez évi látogatója nyolcezerrel több volt, mint az előző évben. A magyarul, németül, ill. franciául megtartott tárlatvezetések száma 195 volt. Az év végén a múzeum gondnoka, Hertelendy Gáborné, aki a létesítmény megalakulása óta látta el teendőit, nyugalomba vonult.

3. Jókai Emlékmúzeum, Balatonfüred

Kivitelezési nehézségek miatt ismét elmaradt a házfelügyelői lakás kialakítása. Az eddigi házfelügyelő-takarító (László Jenőné) 1964 szeptemberi nyugdíjazása után lakásprobléma is felmerült (cserelakás).

A múzeum kiállításán változtatás nem történt, a Jókai-olvasókönyvtár anyagát továbbra is bővítettük kb. 100 kötettel. Az olvasótermet modern ülőbútorral láttuk el.

A teremőri létszámot itt is bővítettük időszak főfoglalkozású teremőrrel a nyári időszakban. A 47 659 látogató nyolcezerrel volt több, mint 1963-ban. Részükre a gondnok és a teremőrök összesen 732 tárlatvezetést tartottak.

4. Helytörténeti kiállítás, Gyenesdiás

Az elmúlt év őszen ideiglenesen rendelkezésünkre bocsátott helyiség más célra történt igénybevétele miatt a kiállítást 1964 augusztusában lebontottuk. Anyagát, melyet amúgyis a Balatoni Múzeum leltárkönyvébe vezettünk be, Keszthelyre szállítottuk. A kiállítás megszüntetésével a magunk részéről nem értünk egyet, egy, a célnak megfelelő népi műemlék rendelkezésünkre bocsátása esetén kisebb szabadtéri néprajzi múzeum létesítését megoldhatónak tartjuk.

A gyűjtemény létrehozóját annak nyitvatartása idején tiszteletdíjjal honoráltuk, gyűjteményét a keszthelyi múzeum irányításával végezte. A kiállításnak az év első felében 455 látogatója volt.

5. Kisfaludy Emlékmúzeum, Sümeg

A múzeum épületében az év első negyedében nagyarányú átalakítást végeztünk. Ennek során egy új kiállítási teremmel gyarapodtunk és korszerűsítettük a házfelügyelői lakást, vízvezetékekkel láttuk el az épületet. Parkosítottuk a múzeum udvarát is.

Az újonnan szerzett helyiségben május 17-én, Darnay Kálmánnak, a sümegi múzeum megalapítójának százéves születési évfordulóján emlékkiállítást nyitottunk, részben a Darnay-család birtokában levő dokumentumok és tárgyak kikölcsönzésével. A kiállítást Németh Péter múzeológus rendezte. Erre az időre fejeződött be az 1963-ban rendezett geológiai kiállítás bővítése. Az év folyamán egy tárlóban elkészítettük a sümegi neolitikus kovácsbányát és leleteit bemutató kiállításrészünket is.

A múzeumot 19 062 látogató tekintette meg, alig valamivel több, mint 1963-ban. A múltumban 148 tárlatvezetést tartottak.

Németh Péter és Petánovits Katalin hozzákezdtek a múzeum gyűjteményanyagának leltárbavételéhez. Az anyag túlnyomórészt a Darnay-féle anyag ittmaradt részéből áll, elsősorban helytörténeti, irodalmi jellegű. A leltározás 1965-ben nyer befejezést.

1964 június 3-án, a sümegi vár helyreállításának befejeztével történt kezelésbeadás során Igazgatóságunk vette birtokba az itteni ásatás leletanyagának őrzésére szolgáló helyiségeket. Az anyag leltározása és restaurálása, nemkülönben a kiállítás megrendezése 1965-ben válik időszerűvé. A Hazafias Népfront sümegi szervezete április folyamán múzeumi albizottságot hozott létre, amely Igazgatóságunkkal közösen tárgyalta meg a sümegi kiállítá-

sokkal kapcsolatos problémákat. E bizottság nyújtott segítséget a múzeumi hónap sümegi rendezvényeihez (időszaki kiállítás, előadások).

6. Múzeum, Tihany

Az 1960-ban megrendezett állandó kiállítás fokozatos átrendezésének keretében a Balatoni Intéző Bizottság támogatásával három teremben „A Balaton jövője” címmel rendeztünk be új kiállításrészt, az itt korábban elhelyezett anyagnak az előző termekbe történt összevonásával egyidejűleg. E kiállításrész augusztus folyamán nyílt meg s nagy érdeklődést váltott ki.

Az időszaki kiállítótermekben, előző évi gyakorlatunknak megfelelően több kiállítást rendeztünk. Április 1—május 31 között Halápy János festőművész, majd ezt követően a Veszprémből áthozott „Forma 64” c., fiatal művészek modern iparművészeti kiállítása nyílt meg. Július közepétől itt és az anyag terjedelme miatt a múzeum folyosóit is igénybevevő területen nyílt meg a Balatoni Nyári Tárlat. Szeptemberben Castaguino argentin festőművész kiállítását nyitottuk meg e termekben.

Májusban az UNESCO nemzetközi építészkonferenciájának ülészakát tartották a múzeumban, ennek programjához tartozott a kolostorudvarban rendezett hangverseny, a Tatrai-vonósnégyes fellépésével. A múzeum kiállításán több ízben filmeztek, „A tihanyi Echo” c. rövidfilmet a TV műsorában már be is mutatták. Összel a PEN klub nemzetközi találkozója keretében fogadást rendeztek a múzeumban.

A múzeumnak (beleértve a szabadtéri néprajzi kiállítást, az ún. Népművészeti Ház kb. 30 000 látogatóját is) 1964-ben 187 ezer látogatója volt, 25 000-rel több, mint 1963-ban. Részükre összesen 1119 tárlatvezetést tartottak. Az 1963-ban megjelentetett katalógus csaknem teljesen elfogyott.

A múzeum ügyeinek intézését Bartha Lászlóné részfoglalkozású alkalmazása mellett elsősorban a szolgálatvezető teremőr oldja meg. Folyamatban van főfoglalkozású múzeológus biztosítása a múzeumhoz, ez egyelőre lakásproblémák miatt nem valósítható meg.

Szabadtéri néprajzi múzeum, Tihany

A jövőben szükséges lesz a kolostorépületben működő intézmény s a fenti, több egységből álló létesítmény különválasztása, mivel a kettő profilja és működtetésével kapcsolatos problémák merőben más jellegűek.

Az ún. Népművészeti Házban Vajkai Aurél által, Petánovits Katalin segítségével „A Bakony és a Balaton népművészete” címmel rendezett kiállítás májustól októberig volt nyitva.

A további két népi műemléképületben létesítendő múzeumegyüttes ügyében az OMF, a Néprajzi Múzeum, a BIB és a Háziipari Szövetkezet vezetőivel közösen több ízben tartottunk helyszíni tárgyalást. Megállapodtunk abban, hogy 1965-től kezdetét veszi az épületek helyreállítása, esetleges újabb épületekkel való bővítése Igazgatóságunk, a BIB és az OMF közös összefogása révén.

7. Helytörténeti kiállítás, Tüskevár

A tüskevári gyűjteményanyag végleges elhelyezésére, egyúttal a kiállítás kibővítésére a községi tanács által átadott épület felújítását 1964-ben 40 000 Ft-os költséggel megkezdték, de nem fejezték be. Ezért az átköltöztetés, új kiállítás rendezése 1965-re tolódtott el.

Az anyagot kezelő és folyamatosan gyarapító Molnár István plébános számára tiszteletdíjat biztosítottunk. Patronálásával létrejött a község helytörténeti szakköre, ennek működése révén újabb tárgyak, főleg helytörténeti, néprajzi jellegűek, kerültek a gyűjteménybe. A gyarapodás leltárbavétele, megfelelő tárolóhely hiányában, egyelőre nem történt meg.

A kiállításnak 2159 látogatója volt az év folyamán.

8. Vármúzeum, Veszprém

Lényeges változás a három kiállítási egység anyagában nem történt. Újabb kiállítóhely megszerzésére irányuló akcióink egyelőre nem jártak eredménnyel. Anyagi fedezet híján saját kiállításvezető kiadására sem volt módunk, azonban a Propaganda Iroda és az OMF által rendelkezésünkre bocsátott, a Szent György-kápolnát ismertető vezető 3000 példányát néhány hét alatt eladtuk.

Sikerült valamivel növelni a teremóri létszámot, nyelveket beszélő nyugdíjasokkal. A 150 409 látogató (43 ezerrel több az 1963. évinél) összesen 1150 tárlatvezetést kapott, köztük száznál több a német, harminc a francianyelvű.

9. Helytörténeti kiállítás, Várpalota

A kiállítás bővítését Várpalota és környéke geológiai emlékeinek bemutatása céljából megkezdtük, a szerelési munkálatok elhúzódásával ennek meg-

nyitása 1965 januárjára tolódtott át. Egy fő részfoglalozású teremőr-takarító beállításával megoldottuk a nyitvatartás problémáit. A kiállítást megtekintők száma 1964-ben 7412 volt.

10. Helytörténeti kiállítás, Zalavár

Változtatás a kiállításon nem történt, az alapterület bővítésére sem kerülhetett sor az elmúlt évben. 1809 látogató kereste fel a múzeumot, 700-zal több, mint 1963-ban.

11. Reguly Emlékmúzeum, Zirc

Tekintettel arra, hogy a Reguly Könyvtár önálló Reguly emlékkiállítást rendezett, múzeumunk kiállítási profilját megváltoztattuk s az ide tervezett önálló természettudományi múzeum alapjaként a néprajzi és iparművészeti jellegű helyi anyagon kívül a Bakonyi Múzeum gyűjteményéből áthozott anyaggal természettudományi jellegűvé alakítottuk. A természettudományi kiállítás egyik termét, mely a Bakonyi növény- és állatvilágát mutatja be, a Bakonyi Intéző Bizottság anyagi támogatásával teljesen újjárendeztük. A folyosóra tervezett geológiai kiállítás átrendezése folyamatban van, 1965 tavaszára készül el teljesen.

20 846 látogató kereste fel a múzeumot, 1700-zal több, mint 1963-ban. Számukra összesen 43 tárlatvezetést tartottak.

VII.

A nem közvetlen szakmai irányításunk, hanem csak felügyeletünk alatt álló kiállítások, gyűjtemények, múzeumok száma 1964-ben gyarapodott. Ezekkel kapcsolatos tevékenységünkről az alábbiakban adunk számot.

Lényegében formális kapcsolatunk volt a tapolcai Batsányi emlékkiállítással, miután itt önálló létesítmény kialakítására lehetőség nem volt. Az Idegenforgalmi Hivatal irodájában berendezett emlékszobának alig volt valamivel több látogatója, mint 1963-ban (12 000). Hasonlóképpen kevés kapcsolatunk volt a pápai Kékkfestő Múzeummal, amely, jelentős értékei ellenére 1964-ben még az 1963. évinél is kisebb, mindössze 1936 látogatót fogadott (szemben az 1963. évi 2181-gyel).

A könyvtármúzeumok (Keszthely, Zirc) tekintetében sem történt lényeges változás eddigi kapcsolatunkban. A keszthelyi intézmény látogatottsága tovább nőtt. Zircen a látogatók számában lényeges változás nem következett be.

VIII.

A nagyvázsonyi Kinizsi Vármúzeum kiállításának felújításáról, továbbá a szabadtéri néprajzi múzeum és malommúzeum létesítése ügyében tárgyalásokat folytattunk az Idegenforgalmi Hivatallal. Sikertült itt egyelőre raktározási helyet biztosítanunk az 1742-ből származó szentjakabfai olajütőnek, melyet Nagyvázsonyban kívánunk felállítani új védőépületben. A védőépület terveit és költségvetését elkészítettük.

A veszprémi püspökség egyházművészeti gyűjteményének patronálásáról, az itt folyó nyilvántartási munkák irányításáról már számot adtunk.

Ünnepélyesen, a múzeumi hónap alkalmával, Trautmann Rezső építésügyi miniszter nyitotta meg a Herendi Porcelánmúzeumot. Előzetes tárgyalásaink eredményeként a gyár vezetősége a Bakonyi Múzeum egyik munkatársát részfoglalkozású minőségben alkalmazta a múzeum nyilvántartási munkáinak végzéséhez. A megoldás jelenlegi formájában ideiglenes, célunk az, hogy lehetőleg főfoglalkozású iparművészettörténész idekerülésével nyerjen megoldást nemcsak a kiállítás szakszerű irányítása, gondozása és a nyilvántartás, hanem a tervszerű bővítés, szerzeményezés és a tudományos kutatás rendszeres végzése is.

Összefoglalva a Megyei Múzeumi Igazgatóság 1964. évi tevékenységét, megállapíthatjuk, hogy a tudományos kutatási program tervszerűvé tétele érdekében tett erőfeszítéseink meghozták kezdeti eredményeiket. Lassan befejezést nyernek a kismúzeumokban égetően szükséges korszerűsítéssel kapcsolatos építkezés-, kiállításrendezés-jellegű munkák is. Ennél azonban meg kell állapítanunk, hogy az új és új igények jelentkezése (pl. 1965-ben Egry Emlékmúzeum, Bajcsy-Zsilinszky Emlékmúzeum, tihanyi és nagyvázsonyi Skansen, sümegi Vármúzeum létesítésében kell közreműködnünk), újabb és újabb nehézségeket jelentenek anyagi és létszámkeretbeli vonalon egyaránt. Nemcsak a tudományos munkatársak létszámának még szükséges növelése, vagy a teremőri létszám kellő felemelése. hanem technikai segédszemélyzet (újabb restaurátor, kiállításrendezők kisebb csoportja, kisegítők, a megnövekedett tudományos és segédgyűjtemények kezelői) szükségesek az elért színvonal, illetve az igényelt fejlődés biztosítása érdekében.

A veszprémi múzeumi szervezet 1964. évi fejlődését jól illusztrálják statisztikai és létszámkimutataink is:

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG KÖLTSÉGVETÉSE

K I A D Á S	1963-ban összesen	1964. évi jóváhagyott összköltségvetés	1964. évi póthitelek	1964-ben összesen
01-es rovat	414 000	545 000	10 000	555 000
02-es rovat	230 300	315 400	24 000	339 400
03-as rovat	34 300	31 500	15 000	46 500
04-es rovat	11 800	16 200	—	16 200
05-ös rovat	596 800	535 000	61 000	596 000
06-os rovat	153 000	188 500	22 000	210 500
07-es rovat	294 550	400 000	65 000	465 000
08-as rovat	560 000	350 000	75 000	425 000
09-es rovat	—	210 000	—	210 000
Kiadás összesen:	2 319 750	2 591 600	272 000	2 863 600
B E V É T E L	1963. évi előirányzat 307 000	1963. évi teljesítés 337 000	1964. évi előirányzat 348 000	1964. évi teljesítés 457 611

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG LÉTSZÁMKIMUTATÁSA

a) Főfoglalkozású dolgozók

Név	Beosztás, besorolás	Munkahely	1963	1964	1964	Megjegyzés
			XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	
1. Éri István	megyei múzeum-igazgató	7203 Eakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	1	
2. Sági Károly	múzeumigazgató	7204 Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	1	
3. Mithay Sándor	múzeumigazgató	7204 Helytörténeti Múzeum, Pápa	1	1	1	
4. Vajkai Aurél	tudományos főmunkatárs	7222 Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	1	
5. Papp Jenő	múzeológus II.	7224 Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	1	
6. É. Takács Margit	múzeológus II.	7224 Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	1	Átmin. X. 1-től
7. Németh Péter Kelemen Márta	s. múzeológus	7228 Bakonyi Múzeum, Veszprém	—	1	1	1964 I. 1—X. 31. 1964 XI. 1-től
8. Frech Miklós	múzeológus II.	7224 Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	1	
9. Petánovits Katalin	s. múzeológus	7228 Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	1	1964 VI. 1-től
10. Isaszegi János	restaurátor II.	7228 Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	1	
11. Csiszár Károly	restaurátor II.	7228 Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	1	
12. Bárdossy Lászlóné	gazdasági igazgató II.	7403 Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	1	1964 I. 1-től
13. Kollár Józsefné	előadó	7424 Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	1	1964 I. 1-től
14. Gyarmati Istvánné	gondnok	7441 Reguly Antal Múzeum, Zirc	1	1	1	
15. Szukop Emma	adminisztrátor	7441 Bakonyi Múzeum, Veszprém	—	1	1	1964 I. 1-től
16. Isaszegi Istvánné	kisegítő III.	7473 Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	1	
17. Futó Jenő	kisegítő III.	7473 Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	1	
18. Nagy Anna	kisegítő III.	7473 Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	1	
19. Balogh István	kisegítő II.	7471 Tihanyi Múzeum, Tihany	1	1	1	
20. Okvátovity János Molnár János	gépkocsivezető	264 Bakonyi Múzeum, Veszprém	—	1	1	1964 I. 1—X. 1. 1964 X. 2-től
Szolgáltatételre beosztva:			Összesen:			
			17	20	20	
21. T. Péter Márta	s. múzeológus tanár	Bakonyi Múzeum, Veszprém	—	1	1	1964 I. 1-től
22. Németh Péter	s. múzeológus tanár	Bakonyi Múzeum, Veszprém	—	—	1	1964 XI. 1-től

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG LÉTSZÁMKIMUTATÁSA

b) Időszaki főfoglalkozású dolgozók

Név	Beosztás	Besorolás	Munkahely	Hónapszám	
				1963	1964
1. Börzsönyi Ferencné	szolgálatvezető teremőr	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	6	11
2. Horváth Jolán	teremőr	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	6	6
3. Tóth Ernőné	portás	7475	Bakonyi Múzeum, Veszprém	6	6
4. Cseh Gézáné	szolgálatvezető teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	11	11
5. Neupor Ivánné	teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	6	6
6. Szemerédi Károlyné	teremőr	7474	Irodalmi Emlékmúzeum, Badacsony	—	6
7. Mesterházi Ferencné	teremőr	7474	Jókai Emlékmúzeum, Balatonfüred	—	8
8. Aradi Vince	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	7	7
9. Balogh Istvánné	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	10	11
10. Blénessy Tiborné	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	6	6
11. Csizmadia Mártonné	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	6	6
12. Dobos Gáborné	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	6	6
13. Dobos Pálné	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	4	4
14. Fülöp Istvánné	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	6	6
15. Geisz Simonné	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	6	6
16. Horváth Jánosné	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	6	6
17. Kovács Istvánné	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	6	6
18. Kötél Pálné	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	6	6
19. Varró Imréné	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	6	6
20. Volfinák Dénesné	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	6	6
21. Wéber Dezső	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	9	11
22. Wéber Dezsőné	teremőr	7474	Múzeum, Tihany	—	5
Összesen:				92	160

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG LÉTSZÁMKIMUTATÁSA

d) Időszaki részfoglalkozású dolgozók

Sorsz.	Megnevezés	Beosztás	Besorolás	Munkahely
1.	1 fő á 7 hónap	teremőr	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém.
2.	2 fő á 7 hónap	teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely.
3.	1 fő á 7 hónap	teremőr	7474	Helytörténeti Kiállítás, Zalavár.
4.	1 fő á 7 hónap	teremőr	7474	Madártani Kiállítás, Ábrahámhegy.
5.	4 fő á 7 hónap	teremőr	7474	Vármúzeum, Veszprém.
9 fő összesen 63 hónap.				

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG LÉTSZÁMKIMUTATÁSA

c) Állandó részfoglalkozású dolgozók

Név	Beosztás	Besor.	Munkahely	1963	1964	1964	
				XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	
1. Benedek Sándorné	adminisztr.	7443	Bakonyi Múz. Veszprém	—	1	1	1964 I. 1-től
2. Vitéz Ágnes	preparátor	7643	Bakonyi Múz. Veszprém	—	1	1	
3. Tóth Ernőné	portás	7475	Bakonyi Múz. Veszprém	1	1	1	
4. Vitéz József	portás	7475	Bakonyi Múz. Veszprém	1	1	1	
5. Havas Jánosné	teremőr	7474	Bakonyi Múz. Veszprém	1	1	1	
6. Lajtai János	teremőr	7474	Bakonyi Múz. Veszprém	1	1	1	
7. Sebestyén István	teremőr	7474	Bakonyi Múz. Veszprém	—	1	1	1964 I. 1-től
8. Szöllősi Anna	teremőr	7474	Bakonyi Múz. Veszprém	1	1	1	
9. Zimmermann Gusztáv	teremőr	7474	Bakonyi Múz. Veszprém	1	1	1	
10. Komáromi Zsigmondné	teremőr	7474	Bakonyi Múz. Veszprém	—	1	1	1964 I. 1-től
11. Bugár Pálné	teremőr	7474	Bakonyi Múz. Veszprém	—	1	1	1964 I. 1-től
12. Makai Mária	takarító	7474	Bakonyi Múz. Veszprém	1	1	1	
13. Csomai Anna	takarító	7474	Bakonyi Múz. Veszprém	—	1	1	1964 I. 1-től
14. Cseh Géza	adminisztr.	7443	Balatoni Múz. Keszthely	1	1	1	
15. Ulrich Ede	adattáros	7465	Balatoni Múz. Keszthely	—	1	1	1964 I. 1-től
16. Csizsár Károlyné	teremőr	7474	Balatoni Múz. Keszthely	1	1	1	
17. Papp Sándor	teremőr	7474	Balatoni Múz. Keszthely	1	1	1	
18. Bojárskzi Dezsőné	teremőr	7474	Balatoni Múz. Keszthely	1	1	1	
19. Molnár Gyuláné	teremőr	7474	Balatoni Múz. Keszthely	1	1	1	
20. Németh Gyuláné	takarító	7474	Balatoni Múz. Keszthely	1	1	1	
21. Hertelendy Gáborné	gondnok	7441	Badacsonyi Múzeum	1	1	1	
22. Kankó Erzsébet	teremőr	7474	Badacsonyi Múzeum	—	1	1	1964 I. 1-től
23. Istvánffy Miklósné	gondnok	7441	Balatonfüredi Múzeum	1	1	1	
24. Kemechey Jenő	teremőr	7474	Balatonfüredi Múzeum	1	1	1	
25. László Jenőné	takarító	7474	Balatonfüredi Múzeum	1	1	1	1964 X. 1-ig
Éles Józsefné	takarító	7474	Balatonfüredi Múzeum	1	1	1	1964 X. 1-től
26. Jászai Józsefné	gondnok	7441	Helytörténeti Múz. Pápa	1	1	1	
27. Szabó Istvánné	teremőr	7474	Helytörténeti Múz. Pápa	1	1	1	
28. Meisinger János	kíségítő III.	7472	Helytörténeti Múz. Pápa	1	1	1	
29. Kovács J. Andrásné	gondnok	7441	Sümegei Múzeum	1	1	1	
30. Bozó Sarolta	teremőr	7474	Sümegei Múzeum	1	1	1	
31. Szalay Lajos	gondnok	7441	Zalavári kiállítás	1	1	1	
32. Wessely Ferenc	teremőr	7474	Zalavári kiállítás	1	1	1	
33. Hermann Julianna	teremőr	7474	Reguly Múzeum, Zirc	1	1	1	
34. Molnár István	gondnok	7441	Tuskevári kiállítás	—	1	1	1964 I. 1-től
35. Farkas Imréné	takarító	7474	Tuskevári kiállítás	1	1	1	
36. Hernád Tibor	gondnok	7441	Gyenesdiási kiállítás	—	1	1	1964 I. 1-től
37. Meldrich István	teremőr	7474	Várpalotai kiállítás	—	1	1	1964 I. 1-től
38. Kaluger Simonné	házfelügyelő	7441	Ábrahámhegy	—	1	1	1964 I. 1-től
39. Barta Lászlóné	gondnok	7441	Tihanyi Múzeum	1	1	1	
Összesen:				31	39	39	

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG GYŰJTEMÉNYEI

	Összesítés					
	Teljes tárgyi gyűjteményanyag					
	1963. XII. 31.		Gyarapodás 1964		1964. XII. 31.	
egyedi	becslés	egyedi	becslés	egyedi	becslés	
Természettudományi	44 933	25 550	2 700	7 400	47 653	32 950
Régészeti	56 471	14 170	5 448	2 560	61 919	16 730
Numizmatikai	14 740	6 600	14	—	14 754	6 600
Néprajzi	11 893	—	897	—	12 790	—
Iparművészeti	7 195	—	102	—	7 297	—
Képzőművészeti	2 461	—	73	—	2 534	—
Irodalmi	652	—	—	—	652	—
Helytörténeti	5 745	—	479	—	6 224	—
Tárgyi anyag összesen:	144 090	46 320	9 713	9 960	153 803	56 280
	Segédgyűjtemény					
Adattár	33 042	15 000	8 522	13 858	41 564	28 858
Fotó	22 769	718	1 178	969	23 947	1 687
Könyv	18 763	—	2 452	—	21 215	—
Folyóirat	3 290	—	851	—	4 141	—
Segédgyűjtemény össz.:	77 864	15 718	13 003	14 827	90 867	30 545

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG GYŰJTEMÉNYEI

a) Bakonyi Múzeum, Veszprém

	Teljes tárgyi gyűjteményanyag					
	1963. XII. 31.		Gyarapodás 1964		1964. XII. 31.	
	egyedi	becslés	egyedi	becslés	egyedi	becslés
Természettudományi	22 804	23 000	95	—	22 899	—
Régészeti	40 309	5 500	1 226	160	41 535	6 660
Numizmatikai	7 604	6 200	14	—	7 618	6 200
Néprajzi	6 971	—	76	—	7 047	—
Iparművészeti	4 025	—	5	10	4 030	10
Képzőművészeti	1 100	—	36	—	1 136	—
Irodalmi	—	—	—	—	—	—
Helytörténeti	3 903	—	—	—	3 903	—
Összesen:	86 716	34 700	1 452	170	88 168	4 055
	Segédgyűjtemény					
Adattár	—	—	—	—	—	—
Fotó	20 580	300	1 178	600	21 758	900
Könyv	8 644	—	579	—	9 223	—
Folyóirat	498	—	87	—	585	—
Összesen:	29 722	300	1 844	600	31 566	900

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG GYŰJTEMÉNYEI

b) Balatoni Múzeum, Keszthely

	Teljes tárgyi gyűjteményanyag					
	1963. XII. 31.		Gyarapodás 1964		1964. XII. 31.	
	egyedi	becslés	egyedi	becslés	egyedi	becslés
Természettudományi	21 624	2 550	373	—	21 997	800
Régészeti	15 945	2 670	4 155	365	20 100	3 035
Numizmatikai	5 910	—	—	—	5 910	—
Néprajzi	4 457	—	469	—	4 926	—
Iparművészeti	3 035	220	5	—	3 040	220
Képzőművészeti	1 268	—	3	—	1 271	—
Irodalmi	—	—	—	—	—	—
Helytörténeti	1 263	—	45	—	1 308	—
Összesen :	53 502	5 440	5 040	365	58 552	—
	Segédgyűjtemény					
Adattár	33 042	15 000	8 110	—	41 152	14 390
Fotó	2 189	418	—	457	2 189	875
Könyv	10 119	—	23	—	10 142	—
Folyóirat	2 792	—	245	—	3 037	—
Összesen :	48 142	15 418	8 378	457	56 520	15 265

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG GYŰJTEMÉNYEI

c) Helytörténeti Múzeum, Pápa

	Teljes tárgyi gyűjteményanyag					
	1963. XII. 31.		1964 gyarapodás		1964 XII. 31.	
	egyedi	becslés	egyedi	becslés	egyedi	becslés
Természettudományi					150	—
Régészeti					99	200
Numizmatikai					180	—
Néprajzi					221	—
Iparművészeti					131	—
Képzőművészeti					28	—
Irodalmi					908	—
Helytörténeti					908	—
Összesen :					1 717	200
	Segédgyűjtemény					
Adattár					1 280	—
Fotó					30	—
Könyv					1 880	—
Folyóirat					519	—
Összesen :					3 709	—

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG GYŰJTEMÉNYEI

d) Kismúzeumok

	tudomány	Régészet	Numizmatika	Néprajz	Iparművészet	Irodalom	Helytörténet	Képzőművészet	Összesen
1. Irodalmi Emlékmúzeum, Badacsony	—	—	—	—	34	—	8	8	45
2. Jókai Emlékmúzeum, Balatonfüred	—	—	—	—	14	—	—	—	14
4. Kisfaludy Emlékmúzeum, Sümeg	274	14	336	322	17	652	35	90	1740
3. Helytörténeti Múzeum, Gyenesdiás	anyaga a keszthelyi múzeum leltárkönyvében felvéve								
5. Múzeum, Tihany	nincs önálló gyűjteménye								
6. Helytörténeti Múzeum, Túskevár	—	141	611	94	4	—	66	—	916
7. Helytörténeti Múzeum, Várpalota	anyaga még nincs nyilvántartásba véve								
8. Vármúzeum, Veszprém	nincs önálló gyűjteménye								
9. Helytörténeti Múzeum, Zalavár	anyaga még nincs nyilvántartásba véve								
10. Reguly Múzeum, Zirc	96	—	69	180	26	—	10	—	381
Összesen:	370	155	1016	596	95	652	114	98	3096

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG MÚZEUMAI

Leltározás — kartonozás — revízió

	Bakonyi Múzeum	Keszthelyi múzeum	Pápai múzeum	Kismúzeumok	Összesen
Leltározott 1963 XII. 31-ig	82 626	44 543	935	1 420	129 525
Leltározva 1964. év folyamán	1 442	7 411	735	220	9 810
Leltározott 1964 XII. 31-ig	84 068	51 954	1 670	1 640	139 332
Leltározatlan 1964 XII. 31-én	4 100	8 840	377	1 520	14 837
Kartonozott 1963 XII. 31-én	26 558	1 281	—	—	27 839
Kartonozva 1964. év folyamán	7 037	809	—	—	7 846
Kartonozott 1964 XII. 31-ig	33 595	2 090	—	—	35 685
Revíziózott 1963 XII. 31-ig	42 907	—	—	—	42 907
Revíziózva 1964. év folyamán	20 204	—	—	—	20 204
Revíziózott 1964 XII. 31-ig	63 111	—	—	—	63 111

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMOK ÉS GYŰJTEMÉNYEK LÁTOGATÓINAK SZÁMA
a) VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG

	egyéni		csoportos		összesen		1963—64
	felnőtt	gyermek	felnőtt	gyermek	1964	1963	különbség
1. Bakonyi Múzeum, Veszprém	4 089	2 158	4 174	17 631	28 052	26 549	+ 1 503
2. Balatoni Múzeum, Keszthely	11 939	4 320	16 530	58 230	91 019	44 093	+46 926
3. Helytörténeti Múzeum, Pápa	1 900	1 481	751	4 623	8 755	10 002	— 1 247
4. Helytörténeti kiállítás Túskevár	862	86	460	751	2 159	1 952	+ 207
5. Helytörténeti kiállítás Várpalota	1 670	580	2 120	3 042	7 412	2 142	+ 3 849
6. Helytörténeti kiállítás Zalavár	407	92	650	660	1 809	1 073	+ 736
7. Helytörténeti kiállítás Gyenesdiás	210	20	150	43	423	277	+ 146
8. Irodalmi Emlékmúzeum, Badacsony	18 623	2 678	6 452	13 597	41 350	33 211	+ 8 139
9. Jókai Emlékmúzeum, Balatonfüred	19 454	1 432	8 962	17 811	47 659	39 421	+ 8 238
10. Kisfaludy Emlékmúzeum, Sümeg	1 384	548	3 461	13 669	19 062	18 603	+ 459
11. Reguly Antal Múzeum, Zirc	3 471	1 514	4 623	11 238	20 846	19 155	+ 1 690
12. Természettud. kiállítás Ábrahámhegy	270	—	110	90	470	—	+ 470
13. Tihanyi Múzeum, Tihany	49 100	50 006	57 101	30 801	187 008	161 974	+25 034
14. Vármúzeum, Veszprém	14 687	9 759	40 676	85 277	150 409	106 998	+43 411
Összesen:	128 066	74 684	146 220	257 463	606 433	465 450	+139 562

b) EGYÉB

1. Batsányi Emlékkiállítás, Tapolca					12 081	11 911	+ 170
2. Helikon Könyvtár, Keszthely					92 524	74 338	+18 186
3. Kluge Képfestő Múzeum, Pápa					1 936	2 181	— 245
4. Kinizsi Vármúzeum, Nagyvázsony					66 962	57 220	+ 9 742
5. Reguly Könyvtár, Zirc					16 583	16 479	+ 104
6. Vár, Sümeg					34 626	—	+34 626
Összesen:					232 212	162 129	+70 083
Mindösszesen:					838 645	627 579	+211 083

Éri István

Im Leben der Organisation der vereinigten Komitatsmuseen hat das Jahr 1964 weitere Entwicklung aufzuweisen. Sie wird vor allem in der Vermehrung des Standes der wissenschaftlichen Mitarbeiter manifestieren: vier neue, junge Fachleute wurden in die Arbeit eingesetzt. Auch die Zahl der Sammel-tätigkeit und Bearbeitung verrichtenden Museen hat sich vermehrt: neben den Museen von Veszprém und Keszthely hat sich die Ausstellungsstelle der Stadt Pápa zu einem Museum für Lokalgeschichte umgestaltet. Auch unsere materiellen Quellen haben sich weiter vermehrt: unser Budget wurde im Vergleich zum J. 1963 um 30 % erhöht. Die Direktion erhielt einen Kraftwagen. Die im J. 1964 erzielten Resultate werden jetzt mit detaillierten statistischen Ausweisen vorgelegt.

Die wissenschaftliche Tätigkeit unserer Museen wird im Folgenden bekannt gegeben:

1. Auf dem Gebiet unseres Komitates wurden durch unsere Fachleute an drei Stellen planmäßige Ausgrabungen vorgenommen. Unter Leitung von Archäologen aus Budapest wurden noch an vier weiteren Stellen Ausgrabungen durchgeführt. Die Zahl der Ausgrabungen rettenden Charakters betrug im J. 1964 11. Als Ergebnisse dieser Ausgrabungen wurden ca 8000 archäologische Gegenstände in unsere Museen eingeliefert.

2. Gleichfalls wurde die naturwissenschaftliche Sammlung, dank der ausgedehnten wissenschaftlichen Forschung, mit zahlreichen Objekten bereichert (ca. 10 000 Objekte.) Die ethnographische, kunstgewerbliche Sammel-tätigkeit, sowie die der bildenden Künste erzielte der Zahl der Objekte nach weniger, aber qualitativ wertvolle Vermehrung. In unseren Museen wurden bis Ende 1964 ca 210 000 Objekte aufbewahrt. In unseren Bibliotheken befinden sich ca 25 000 Bände von Fachbüchern, Zeitschriften; 26 000 Photonegative und 70 000 Dokumente, Schriften, Lichtbilder und Zeichnungen.

3. Die planmäßigen wissenschaftlichen Forschungsarbeiten, darunter die naturwissenschaftlichen Forschungen im Bakonygebirge unter Mitwirkung von mehr als hundert Fachleuten wurden

fortgesetzt. Neben dem ersten gedruckten Band, enthaltend die Summierung der Arbeiten, sind die botanische Bibliographie der Bakony-Gegend und Manuscripte von Detailarbeiten zum Druck vorbereitet. Die archäologische Topographie des Komitates betreffend haben die Mitarbeiter des Balatoni Múzeum die Beschreibung, Spezialkarten und Zeichnungen der 5—600 Fundstellen von zwei Bezirken druckfertig gemacht. Der erste Band dieser Topographie wird beim Verlag der Ungarischen Akademie der Wissenschaften voraussichtlich im J. 1965 veröffentlicht. Neben diesen beiden kontinuierlichen Arbeiten wurde, der lokalforschenden Rolle unserer Museenorganisation folgend, ein Sammeln und Bearbeiten der aufgesammelten Materialien in Angriff genommen: mehr als tausend Kunstdenkmäler des Komitates wurden photographiert und beschrieben und diese Dokumente samt Grundrisse wurden als Grundlagen einer Kunsttopographie vorgelegt. Diese Aufgabe wurde unter Mitwirkung auswärtiger Fachleute durch die wissenschaftliche Arbeiter des Bakonyi Múzeum von Veszprém bewältigt.

4. Es ist der Band I unserer wissenschaftlichen Zeitschrift „Mitteilungen den Museen des Komitates Veszprém“ erschienen. Im Laufe des Jahres wurde auch der Band II in die Druckerei gegeben. Ausserdem sind in diesem Jahr noch zwei kleinere Mitteilungen über die Mosaiken, Fresken und Stukkoresten der römischen Villa in Balácsa, bzw. über das Lebenswerk des Veszprémer Bildhauers Imre Csikász erschienen.

Durch unsere Museologen wurden im J. 1964 19 wissenschaftliche Arbeiten veröffentlicht. Ausserdem haben sie etwa 60 Aufsätze für die Volksbildung geschrieben.

5. Im Laufe des Jahres wurden unter Mitwirkung von zahlreichen Fachleuten Konferenzen gehalten (für Naturforscher, Lokalgeschichtsforscher und für die Teilnehmer an den Arbeiten der Topographie für Denkmäler und der ebenfalls neu eingeleiteten Archäopetrographie). Ausserdem haben auch die Teilnehmer der Internationalen Kon-

ferenz für Denkmalschutz, bzw. der Konferenz der Museenverwaltung unser Komitat besucht.

6. Wir bestreben uns unsere bereits vorhandenen Beziehungen mit den ausländischen Kollegen noch zu erweitern. Mehr als hundert ausländische Fachleute haben 1964 unsere Ausstellungen besucht, bzw. das Material unserer Sammlungen studiert. Im Rahmen der Tauschbesuche haben sieben unserer wissenschaftlichen Mitarbeiter kürzere oder längere Studienreisen in Italien, Polen, in der Tscheschoslowakei und in der DDR unternommen.

Auch auf dem Gebiet der Volksbildung wurden durch unsere Museen bedeutende Erfolge erzielt. Unsere Museen und Ausstellungsstellen haben im J. 1964 bei 606 000 in- und ausländische Besucher gehabt; um 140 000 mehr, als im J. 1963. Für die Besucher wurden vom J. 1964 an durch gebildete Führer in den Sammlungen 4200 Führungen abgehalten (etwa 10 % in fremden Sprachen.) Im vergangenen Jahr wurden etwa 50 periodische Ausstellungen in unseren Museen von Keszthely, Pápa, Tihany und Veszprém veranstaltet (hauptsächlich für schöne Künste.)

Die Eröffnung der ständigen Ausstellung am 9. Mai 1964 ist ein Markstein im Leben des Bakonyi Museum. Ausserdem sollen die Ausstellung für die Geschichte der Balatoner Schifffahrt in Keszthely, die Gedenkausstellung anlässlich der hundertsten Jahreswende der Geburt von Kálmán Darnay in Sümeg (Begründer des dortigen Museums) und die Ausstellung der Produkte der Steingutfabrik in Pápa als die bedeutenderen erwähnt werden. Im

August 1964 wurde unsere neueste Gründung, die ornithologische Ausstellung im einstigen Wohnhaus des Ornithologen Titusz Csörgey eröffnet. Es sind die Erneuerung der ständigen naturhistorischen Ausstellung im Reguly Antal-Museum von Zirc, und das Arrangement des ständigen archäologisch-lokalgeschichtlichen Museums von Pápa im Gang.

Die Serie unserer Veranstaltungen im Monat der Museen vom J. 1964 war sehr erfolgreich. Bei dieser Gelegenheit wurde unter anderen auch eine periodische Ausstellung der Kunstdenkmäler unseres Komitates eröffnet und es wurden durch unsere Fachleute Vorträge (etwa 40) im Rahmen der Volksbildung gehalten. Für die Pedagogen, die sich mit ortsgeschichtlichen Forschungen befassen, wurde ein Fortbildungskurs im Sommer gehalten. In Veszprém haben wir den Verein der Freunde des Bakonyi Múzeum organisiert.

Im Komitat Veszprém fungieren mehrere Ausstellungsstätten und Museen, die nicht zur unmittelbaren Aufsicht unserer Direktion gehören. Diese hatten im J. 1964 mehr als 230 000 Besucher. Ihre Zahl vermehrte sich im vergangenen Jahr um zwei: in Herend wurde das neuerbaute und geordnete Museum eröffnet und in Sümeg ist nach Beendigung der Herstellung der Burg das Burgmuseum gegründet (vorläufig ohne ständige Ausstellung.) Eine Funktionsbewilligung erhielt das Museum für chemische Industrie in der Burg von Várpalota, deren Resaurierung jetzt im Gange ist. Der Sammlung der kirchlichen Kunstgegenstände im Palast des Bistums von Veszprém standen wir auch bei den Inventar- und Evidenzhaltungsarbeiten bei.

István Éri